

LVVA, 7348. f. 1. apr., 10. l., 456. lpp.

CĒSU PILS 1688. GADA INVENTARIZĀCIJAS PROTOKOLS

1680. gadā Zviedrijas parlaments pieņēma lēmumu par privātpersonām dāvināto Vidzemes muižu redukciju jeb pārņemšanu valsts īpašumā. Reducēta tika arī Cēsu pilsmuiža, ko pirms sešiem gadu desmitiem Zviedrijas karalis Gustavs II Ādolfs bija dāvinājis ietekmīgajam politiķim, valsts kancleram Akselam Uksenšernam. Valsts īpašumā nonākusi Cēsu pilsmuiža par 19 600 dālderiem gadā tika iznomāta Rīgas tirgotājam Johanam fon Reiternam, bet 1688. gadā tajā saimniekojis apakšnomnieks Johans Gerngross (Enzeliņš 1936, 78–79).

Lai noskaidrotu valsts īpašumā nonākušo muižu maksātspēju un ienākumus, 1688. gadā Zviedrijas valdība īstenoja t. s. arklu revīziju. Tās laikā tika sagatavoti arī muižu centros esošo piļu inventarizācijas protokoli. Cēsu pili un tās agrāko priekšpiļu pagalmos celtās ēkas revidents apsekojis 1688. gada augusta nogalē, sniedzot to īsu aprakstu un uzskaitot tajās atrastos iekārtas priekšmetus.

Cēsu pils 1688. gada inventarizācijas protokols sagatavots vācu valodā rokrakstā steigas rakstā. Tā oriģināls glabājas Latvijas Valsts vēstures arhīvā (LVVA, 7348-1-10, 456–485). Teksta norakstu sagatavojis un no vācu valodas latviski pārtulkojis vēsturnieks Agris Dzenis.

S. 456

Inventarium des König: Guhtes Wenden, Woraus 1.tens die Gebäude, so nach, Spolirung des annoch befindlichen alten Schlossgebäudes, zum Behuff der Arrendatoren dieses Guthes erbauet sind, und dann 2.tens wie daß Schloß beschaffen; zu ersehen ist. Untersuchet d: 23 und 24 Augusti anno 1688.

1.

1. Daß Wohnhauß an der Einfahrt zur linken Handt, ist von beschlagenem Holze dem angeben nach, vor 20 Jahren, in Norken 11 faaden lang und 4 ¼ faaden breit unter einem Lubben dach auffgehauen, hat ein gemauert Fundament, sonderlich an dem Ende nach der Einfahrt, bey 5 Werck Schue hoch, beginnet aber auch an dem untersten Balckenwerck brüchig zu werden, der Schorstein ist über den Kuchen im Hause zum Dach heraufgeführt, wie den auch daß Vorhauß nur in einer Hölzerne Wand bestehet, weill es an der einen seite nur am Ende in den alten Maur erbauet, iedemnoch an der Maur Latte, oben mit einigen Balcken

S. 457

versehen, da das Sparwerck drauff ruhet, die Stube hat an einem Ende 2 Kammern und an der 1 Seite ist die 3.te Kammer außgebauet bestehen von folgender Natur und Beschaffenheit. Alß 1) daß Vorhauß hat zum Eingang eine Thüre, woran 1 Paar, iedemnoch um gleicher Ahrt, Hängen und 1 Schnur Klincke, die Küche ist nur an der seite zur Stuben mit einigen Bretten abgeschäuret, im übrigen aber gantz offen, doch ist eine Thüre vor derselben mit 1 Paar schlechten Hängern.

2) die Stube hat 1 Thüre, voran 1 Paar Hängern und 1 Schnur Klincke, hinter derselben folget ein Kaminen mit den Spelt

456. lapa

Karaliskās Cēsu muižas inventārijs, kurā redzams, pirmkārt, par ēkām, kas pēc vēl saglabājušās vecās pils izlaupīšanas ir uzbūvētas tagadējā muižas nomnieka vajadzībām, un tad, otrkārt, par to, kā ir iekārtota pils. Izmeklēts 1688. gada 23. un 24. augustā.

1.

1. Dzīvojamais nams pa kreisi no iebrauktuves, būvēts pakšos no tēstiem balķiem, saskaņā ar izteikumiem, pirms 20 gadiem, zem lubu jumta, 11 asis garš un 4 ¼ asis plats, uz mūrētiem pamatiem, sevišķi galā uz iebrauktuves pusi, ap 5 pēdas augstiem. Apakšējie balķu vainagi sāk jau pūt. Dūmenis ir izbūvēts no virtuves cauri jumtam; virtuvei un priekšnamam tikai viena siena ir no koka, jo tie ar vienu sānu un galu ir iebūvēti vecajā mūrī. Ēka pie mūrlatas augšā apgādāta ar dažiem balķiem,

457. lapa

uz kuriem balstās spāres. Istabai vienā galā ir divi kambari, un malā tai ir piebūvēts trešais kambaris. Telpu iekārta un lietas. Proti,

1) priekšnamā ir ieejas durvis ar vienu pāri dažādu viru un auklas rokturi, virtuve tikai vienā malā no istabas ir atdalīta ar dažiem dēļiem, bet citādi ir pilnīgi atklāta. Tomēr tai ir durvis ar 1 pāri sliktu viru;

2) istabai ir durvis ar pāri dzelzs viru un auklas rokturi. Tām seko kamīns ar speltes dzelzi, tieši pie tā ir zaļi glazētu podiņu krāsns uz mūrētas kājas, 3 rindas augstas. Šajā istabā ir 2 logi. Viens sastāv no 5 daļām ar 30 kvadrātiskām rūtīm katrā. Otram ir

Eysen, rühr an demselben ist einer grüner Ofen auff einem gemauerten Fuß 3 gesimbs hoch; In dieser Stuben sind 2 Fenster Luchten, wovon die 1 Lucht in 5 Licht ie Licht a 30 quad: Rauten, die ander in 3 Licht ie a 25 dito bestehet. Und sind von den 8 Licht 2 mit beschlagene zum auffmachen fertig, diese Stube ist sonst

S. 458

mit Brettern belegt und außgedielet.

3) Die eine enden Kammer so die nechste vom Tisch zu rechnen, hat 1 Thüre voran 1 Paar Hängen, 1 Klincke und Verwurff Kramppe. In dieser Kammer sindt 2 fenster Lucken ie a 2 Licht, in Licht a 30 quadrat Rauten, wovon ist 1 Licht mit beschlagen zum auffmachen fertig. Diese Kammer ist gleich der vorbeschriebenen Stube mit brettern belegt und gebrüket.

4) Die andere und folgende Kammer hat auch eine thüre voran 1 Paar Hängen, 1 Schnur Klincke und Vorwurff Kramppe; In dieser Kammer ist 1 Fenster Lucke von 2 Licht, in Licht a 30 quadrat Rauten. Unweit dieser Kammer thur ist 1 Kellerlucke, vor welche eine doppelte thur mit 1 Haacken und 1 Paar Kruckbänder versehen, zu der anderen, und innersten, Keller thur zu

S. 459

gehen ist eine schlechte Treppe von einigen Stöffen, vor welcher thür unten, nur 1 Haakenbandt und 1 Vorwurff Kramppe. Dieser Keller ist in 3 Wanden von Holz, und in der 4.ten Wand von Maurwerck verfertigt, und hat eine holzerne Oberlage. 5) Die seiten Kammer hat auch 1 thure voran 1 Paar Hängen und 1 Schnur Klincke, hinter derselben folget eine doppelte oder 2 thüren, in einem thürgericht: Voran 2 Paar Haacken Bänder und 2 Schnur Klincken, diese thüre gehen nach dem hintersten geheff herauß. In dieser Kammer sind 2

3 daļas ar 25 rūtīm katrā. No 8 daļām divām ir apkalumi, un tās ir atveramas. Istabai

458. lapa

ir dēļu grīda un griesti;

3) vienam gala kambarim, tuvākajam no galda rēķinot, ir 1 durvis ar 1 pāri viru, 1 rokturi un pārmetamo krampi. Šajā telpā ir 2 logi ar 2 daļām katrā; katrai daļai ir 30 kvadrātiskas rūtis, un viena daļa ar apkalumiem ir atverama. Šim kambarim ir dēļu grīda, tāpat kā iepriekšējam;

4) nākamajam kambarim arī ir durvis ar 1 pāri viru, 1 auklas rokturi un pārmetamu krampi. Šajā telpā ir 1 logs ar 2 daļām, katrā no tām ir 30 kvadrātiskas rūtis. Netālu no šī kambara durvīm ir ieeja pagrabā, kurai ir dubultas vērtnes ar 1 kāšu viru un 1 spieķu viru pāri; ejot uz citām, iekšējām pagraba durvīm,

459. lapa

ir sliktas kāpnes ar dažiem pakāpieniem, un iekšējām durvīm ir tikai 1 saišu vira un 1 pārmetams krampis. Šī pagraba 3 sienas ir no koka, bet ceturtā – mūra; tam ir dēļu griesti;

5) sānu kambarim arī ir 1 durvis, kurām ir 1 pāris viru un 1 auklas rokturis. Aiz tām seko dubultas durvis vienā durvju ailā, kurām ir 2 pāri lenšu viru un 2 auklas rokturi; šīs durvis ved ārā uz pagalmu aizmugurē. Šajā kambarī ir 2 logi, no kuriem viens ar 3, bet otrs ar 2 daļām, katrā daļā 25 kvadrātiskas rūtis. Šajā kambarī ir

fenster lucken, wovon die eine von 3 und die andere von 2 Licht, ie Licht a 25 quadrat Rauten, dann ist auch in derselben 1 Potkachellichter Ofen auff einem gemaurten fuß, dieser Ofen wirdt auß einen, reihe an demselben stehenden Kamin, gehizet. In dem Kammin ist auch ein Spelt Eysen, weise Kammer ist mit Brettern beleget

S. 460

und außgediehet. Hinter der erstbeschriebenen und Sub N: 1 erwehnten Hausen thür stehet eine Treppe zur Lucht oder Behn zu gehen, die thüre vor dieser Treppe hat nichts mehr alß nur 1 Vorwurff Kramppe. So ist auch noch an der seite des Vorhauses nach dem Teiche hin ein von Holzwerck auffgehauener Abtrit, die thüre vor demselben hat 1 Paar Hängen und Schnur Klincke.

2. Eine andere Wohnung oder so genandte Herberge, stehet in der Einfahrt zur rechten Handt, ist, dem angeben nach, vor umgefehr 3 Jahren, in Norcken, unter einem Lubben dach 8 faade lang und 3 ½ faade breit auffgehauen, hatt ein fundament von feldtsteine und Maur Ziegell verfertiget. An einem Ende dieser Wohnung ist

S. 461

1 Wohnstube und an dem anderen Ende ist 1 Baadstube. In den Vorhauß ist zu außführung eines Schorsteins daß fundam: oder der Stuhl bereitet aber noch nichts daran weiter gearbeitet. Die Oben ernandte gelegenheit dieses gebäudes ist von folgender Natur. Alß

1) Daß Vorhauß hat 1 thüre voran 1 Paar Hängen und 1 Schnur Klincke. Zur anderen seite deß Vorhauses herauß zu gehen, ist noch 1 thüre woran auch 1 Paar Hängen und 1 Schnur Klincke.

2) Die Stube ist in Eingang zur rechten

arī dobo podiņu krāsns, kas tiek kurināta no piebūvēta kamīna. Kamīnā ir arī speltes dzelzs; kambarim ir dēļu griesti

460. lapa

un grīda. Aiz iepriekš aprakstītajām un ar 1. numuru minētajām nama durvīm ir kāpnes, kas ved uz luktu jeb bēniņiem. Durvīm pie šīm kāpnēm nav nekas vairāk kā vien 1 pārmetams krampis. Vēl priekšnama malā, kas vērsta uz diķi, ir piebūvēta koka ateja, kurai ir durvis ar 1 pāri viru un auklas rokturi.

2. Cits dzīvojamais nams jeb tā sauktais ērberģis stāv pa labi no iebrauktuves un, saskaņā ar izteikumiem, ticis uzbūvēts pirms aptuveni 3 gadiem pakšos, zem lubu jumta, 8 asis garš un 3 ½ asis plats, uz pamatiem no laukakmeņiem un ķieģeļiem. Šī nama vienā galā ir

461. lapa

1 istaba, bet otrā galā – 1 pirts. Priekšnamā ir sagatavoti pamati jeb krēsls dūmenim, bet vēl nekas tālāk netiek strādāts. Augstāk minētais šīs ēkas stāvoklis ir sekojošs. Proti, 1) priekšnamam ir 1 durvis ar 1 pāri viru un 1 auklas rokturi. Priekšnama otrā pusē, ārā ejot, ir vēl 1 durvis ar 1 pāri viru un 1 auklas rokturi;

2) istaba ir pa labi no ieejas. Tai arī ir durvis ar 1 pāri viru, 1 auklas rokturi un pārmetamu krampi. Tajā ir 2 logi; viens ar 3 un otrs ar 2 daļām. Lielajā logā ir 3 daļas ar 30 rūtīm, otrā 2 daļas ar 36 kvadrātiskām

Handt, hat auch 1 thüre voran 1 Paar Hängen, 1 Schnur Klincke und Vorwurff Kramppe. In derselben sind 2 fenster Lucken, die eine von 3, die andere von 2 Lucht, ie Lucht in der großen Lucke von 3 Lucht a 30, in der andern von 2 Lucht a 36 quadrat Reuten. Zu anfertigung eines Ofens, ist in dieser Stube der fuß, bereits angefertiget, wie dem auch zu dem Kammin daß fundament

S. 462

geleget. Sonst ist diese Stube mit brettern beleget und außgebrucket.

Die Baadstube ist im eingang des Vorhauses zur lincken Handt. Dieselbe hat 1 thür woran 1 Paar Hängen und Worwurff Kramppe. Außer dehm so ist diese Baadtstube noch zu keiner Perfection gebracht sonder ist noch an allem stucken zum Baad: unfertig.

3. Eine Klehte oder Schüttung, welche 2 geschoß hoch, von beschlagenen Holze in Norcken, 3 ½ faaden lang und 3 faaden breit unter einem dach von Torff auffgehauen, und vor ungefehr 18 Jahren auff einem von steine gelegten fundament erbauet. Ist von folgender Beschaffenheit. Alß 1) die unterste Klehte oder Schüttung hat 1 thüre woran 1 Paar Haacken Bänder und 1 Block Schloß. Die Schüttung ist in der unter und Oberlage von kleinen Runden Holze verfertiget, und sonst in 3 Korn Kasten abgetheilet

S. 463

2) Zu der Ober Schüttung zu steigen ist eine Treppe von 13 stufen hoch, die thüre vor derselben hat 1 Paar Haaken Bänder und 1 durchschlüßend Schloß, diese Klehte ist mit guten Brettern beleget und mit Lehm gepflastert. Diese Klehte wirdt zu keiner Schüttung fordern nur zu Bewahrung aller Handtgeräth gebraucht. Dieselbe hat auch 1 fenster Lucke von 2 Lucht, ie Lucht a 20 Spiz Rauten. Sonst stehet dieses Obbeschriebene gebäude in einer Eckke an

rūtīm. Krāsns mūrēšanai šajā istabā jau ir sagatavota kāja, tāpat pamati kamīnam.

462. lapa

Istabai ir dēļu griesti un grīda.

Pirts ir pa kreisi no priekšnama. Tai ir 1 durvis ar 1 pāri viru un pārmetamu krampi. Pirts vēl nav pabeigta un nav gatava, lai tajā varētu mazgāties.

3. Divstāvu klēts jeb graudu sabērtuve, būvēta pakšos no aptēstiem baļķiem, 3 ½ asis gara un 3 asis plata, zem velēnu jumta, kas celta aptuveni pirms 18 gadiem uz akmeņu pamatiem. Tās iekārtojums ir šāds: 1) apakšējai klētij jeb sabērtuvei ir durvis ar 1 pāri lenšu viru un 1 blokatslēgu. Klētij ir mazu apaļkoku griesti un grīda, tajā ir 3 graudu apcirkņi;

463. lapa

2) kāpjot uz augšējo klēti, ir 13 pakāpienu kāpnes, durvis ir ar 1 pāri lenšu viru un 1 caurslēdzamo slēdzeni; šī klēts ir ar labu dēļu griestiem un māla klonu. Šī klēts netiek lietota graudu sabēšanai, bet dažādu mantu glabāšanai. Tajā ir divdaļīgs logs, katrā 20 smailās rūtīs. Šī iepriekš aprakstītā ēka stāv stūrī pie torņa.

4. Šis klēts jeb sabērtuves galā ir velvēts pagrabs, kas ierīkots zem torņa. Tā priekšdurvīm ir 1 pāris lenšu viru un 1 pāris

einem thurm.

4. Am Ende dies hin beschriebenen Klehte oder Schüttung, ist ein gewölbter Keller unter dem Thurm verfertiget, die forderthüre, weill derselbe von 2 theill, hat 1 Paar Haacken und 1 Paar Kruckbänder, dann auch 1 große Vorwurffkramppe und Vorhäng Schloß. In dem andern und inner Keller zu kommen, ist noch eine thüre woran 1 Paar Haacken Bänder und Vorwurff Kramppe.

S. 464

5. Zwey Pferdställe und 1 Wagenhaus, stehen unter einen Lubbdach, von beshlagenenen Holze in Norcken zusammen 14 faaden lang und 4 ½ faaden breit auffgehauen. Dieses Gebäude ist an dem Balcken Werck von noch ziemlicher Gute und brauchbahr. Alß

1) der erste Stall, von der Sub N: 2 beschriebenen Wohnung an zu rechnen, hat 1 thüre woran 1 Paar Hängern und 1 alt Block Schloß. Dieser Stall ist auff 10 Pferdstellungen eingerichtet, hatt die behorigen Krippen und Reddeln und ist mit Brettern beleget und außgebrucket.

2) daß Wagenhaus stehet in der Mitten, hat 1 thüre von 2 flügell, woran 2 Paar starcke Haacken bänder, 1 Verchieb Riegell und Vorhäng Schloß daselbe ist nur halb mit Brettern beleget.

3) Der andere Pferdstalle ist mit 1 thüre woran 1 Paar Haacken

S. 465

Bänder und 1 Vorwurff Kramppe versehen. Dieser Stall ist auch in 13 Pferdstellungen abgetheilet, und in der unter und Oberlage mit Brettern verfertiget, sonst hat dieses Gebäude lange bancken, auß einen Beyschlag oder Galleri auff unterschiedlichen Pfosten stehen.

6. Eine alte Baadstube, stehet rühr an den

spieķu viru, kā arī liels pārmetams krampis un piekaramā slēdzene. Eļot citā, iekšējā pagrābā, ir vēl vienas durvis ar 1 pāri lenšu viru un pārmetamo krampi.

464. lapa

5. Divi zirgu stalli un 1 ratnīca, stāv zem viena lubu jumta, celti pakšos no tēstiem balķiem, kopumā 14 asis gari un 4½ asis plati. Šo ēku balķu sienas ir vēl diezgan labas un lietojamas. Proti,

1) pirmajam stallim, skaitot no dzīvojamās ēkas ar Nr. 2, ir 1 durvis ar 1 pāri viru un 1 vecu blokatslēgu. Stalli ir ierīkoti 10 steliņģi, nepieciešamās siles un redeles, tam ir dēļu grīda un griesti;

2) ratnīca stāv vidū, tai ir 1 durvis ar 2 vērtņēm, kurām ir 2 stipras lenšu viras, 1 aizšaujama bulta un piekaramā slēdzene. Tā tikai līdz pusei ir izlikta ar dēļiem;

3) otram zirgu stallim ir durvis ar 1 pāri viru kāšu

465. lapa

un 1 pārmetamo krampi. Šis stallis ir iedalīts 13 steliņģos, tam ir dēļu grīda un griesti. Šai telpai ir gara eja no galerijas, kas stāv uz dažiem stabiem.

6. Veca pirts, kas stāv tieši pie vecā pils grāvja, no plēstiem kokiem, 6½ asis gara un 3½ asis plata, būvēta pakšos, zem lubu jumta. Tai ir 1 priekšnams, 1 pirts un maza

alten Schloßgraben von schluchten Holze 6 ½ faaden lang und 3 ½ faaden breit in Norcken, unter einem Lubben Dach auffgehauen. Begreiff in sich 1 Vorhaus, 1 Baadstube und am Ende derselben 1 klein Gänsestälchen. Von folgender Ahrt. Alß:

1) Daß Vorhaus hat 1 thüre woran 1 Paar hängen fast ist daßelbe mit brettern beleget und mit Lehm außgeplastert

2) Baadstube hat auch 1 thüre woran 1 Paar Hängen, dieselbe ist mit brettern beleget und außgebuncket, hat auch noch ziemliche Pallen oder Baadbäncken.

3) Daß gänsestälchen am Ende des Baadstuben, hat eine thüre,

S. 466

woran aber keine eyserwerck, sondern dieselbe ist im Hölzernen Zappenwerck gefuget, über dehm ist dieses gebäude bereits alt und am einen theile bruchig.

Diese vorbeschriebene gebäude stehen in einer ring Maur umschloßen dahero auch mit 2.en Pfordten, zur auß und Einfahrt versehen, die eine Pfordte zur Außfahrt nach der Landtstraße, ist von 2 flügell aber sonder Eysenwerck verfertiget, die andere Pfordte nach dem Städtchen Wenden herauß zu gehen, ist auch von 2 flügell, woran 2 Ringbänder. Sonst ist die Vorbesagte Ring Maur an vielen Ohrten eingefallen, und dorffte in der lange ie mehr und mehr vergehen.

7. Daß Fählant in einer appart umbschränken Maur ist auff einer Schnur nur mit einen in der anderen Schnur außgebaueten kleinen stall angelegt.

S. 467

Zu erst ist in der vorgedacten Maur nach dem Fahlandt, ein Thor von 2 Flügell, woran 1 Paar Ringbänder und 1 überwurff Kramppe, dann so ist auch daß Fahland an einigen Ohrten, da der Maure nicht zu

zосу kūtiņa galā. Tie iekārtoti šādi:

1) priekšnamam ir durvis ar 1 pāri viru, dēļu griesti un māla klons;

2) pirtij ir 1 durvis ar 1 pāri viru, tai ir dēļu griesti un grīda, kā arī diezgan pirts solu;

3) zосу kūtiņai pirts galā ir durvis

466. lapa

bez dzelzs daļām, bet iebūvētas koka tapās, bez tam šī būve ir veca un pa daļai sagruvusi. Minētās ēkas stāv ārējā mūra iekšpusē; mūris ir apgādāts ar 2 vārtiem iebraukšanai un izbraukšanai. Vieniem vārtiem izbraukšanai uz zemes ceļa ir 2 vērtnes bez dzelzs daļām, bet otriem vārtiem, kas ved uz Cēsu pilsētiņu, arī ir 2 vērtnes, pie kurām ir 2 gredzenveida rokturi. Minētais ārējais mūris daudzās vietās jau ir iebrucis un ar laiku sabruks arvien vairāk.

7. Laidars, ko ietver mūris, ir celts vienā korpusā, kam pievienots cits korpus ar mazo kūti.

467. lapa

Pirmkārt, mūrī uz laidaru ir vārti ar 2 vērtņēm, kam ir 1 pāris gredzenveida rokturu un 1 krampis. Turklāt laidars dažās vietās, kur nesniedz mūris, ir ietverts ar žogu no stāvkokiem un guļkokiem, kurā arī ir vārti ar 2 vērtņēm un maziem vārtiņiem

reicht mit stackehten und liegendenn Zaun Holz ungeben, in demselben ist auch noch 1 thor von 2 flügell mit nur Kleinen oder Noht Pfordte, heran aber ist kein Eysenwerck. Wie übrigens die ställe in diesem offernendten fahland beschaffen, ist auß folgender beschreibung außfuhrlich zu ersehen. Alß

1) die erstberührte Schnur ist in Eingang des Fahlandts zur Lincken Handt, stehet unter einem strohdach ist 22 ½ faden lang und 4 faaden breit. Begreift in sich 6 ställe; daß Balckenwerck ist an diesen ställen bereits alt und verfaulet, sonderlich aber an der unterlage, daß dach aber ist Neu und von ziemlicher güte.

2) Daß Stälchen so am Ende auff der anderen Schnur außgebaut, hält 2 ½ faaden ins quadrat, stehet auch unter

S. 468

einen guten Strohdach,

3) Zwey kleine Stälchen stehen unweit der Pfordten zum Eingang deß fahlandts, sind vom rundem Holze un Norcken unter einem Strohdach 3 ½ faaden ins quadrat erbauet. Sind sowoll an dem dache alß auch dem Balckenwerck von ziemlicher gute und brauchbahr.

8. Eine doppelte Riehe so am weitesten vom Schloß stehet, ist von Runden Holtze vor ungefehr 17 Jahren, dem angeben nach in Norcken unter einem strohdach 18 faaden lang und 4 ½ faaden breit auffgehauen. Diese riehe ist an Dach und Balckenwerck ziemlich gut und brauchbaar. Hat auch sonst die behörige thuren ofen etc.

9. Eine andere Duppelt Riehe welche bereits von langen Jahren, von Runden Holze in Norcken, unter einem Strohdach 17 faaden lang und 5 faaden breit auffgehauen, ist an dem Balckenwerck alt und an einem

bez dzelzs daļām. Kā ir ierikotas kūtis šinī laidarā, kļūs skaidrs no sekojošā apraksta. Proti,

1) pirmais korpuss ir no ieejas laidarā pa kreisi; tas stāv zem salmu jumta, ir 22½ asis garš un 4 asis plats. Tajā ir 6 kūtis, kuru baļķu sienas jau ir vecas un satrunējušas, sevišķi apakšējos vainagos, bet jumts ir jauns un diezgan labs;

2) kūtiņa, kas ir piebūvēta galā, otrajā korpusā, ir 2½ asis kvadrātā liela, arī stāv zem

468. lapa

laba salmu jumta;

3) 2 mazas kūtiņas, kas stāv netālu no laidara vārtiem, celtas no apaļbaļķiem pakšos, zem salmu jumta, 3½ asis kvadrātā lielās. To jumti un sienas ir diezgan labā stāvoklī un lietojami.

8. Dubultrija, kas stāv vistālāk no pils, ir būvēta no apaļbaļķiem pakšos, saskaņā ar izteikumiem, aptuveni pirms 17 gadiem, zem salmu jumta, 18 asis gara un 4½ asis plata. Šis rijas sienas un jumts ir diezgan labi un lietojami. Tai ir nepieciešamās durvis, krāsns un cits.

9. Otra dubulta rija, kas jau pirms daudziem gadiem būvēta pakšos no apaļbaļķiem, zem salmu jumta, 17 asis gara un 5 asis plata. Tās baļķi ir veci un pa daļai

S. 469

theile bereits auß dem Norcken geruhren, iedemnoch aber bishero im baulichen stande erhalten, daher auch noch sowoll an der Vor- alß Innersten Reihen mit behorlichen thüre ofen etc. versehen und fertig.

10. Unweit dieser Riehen am Wege nach dem Schloßhe ist eine alte und mehren theils verfaulete Strohscheune von Runden holze 5 ½ faaden lang und 4 ½ faaden breit, auffgehauen, die thüre vor derselben ist von 2 flügell woran, 1 überwurff Kramppe.

11. Hart an dieser stehet 1 Kaffscheune auch von Runden Holze in Norcken, unter einem Strohdach 3 ½ faaden lang und 2 ½ faaden breit auffgehauen, dieses gantze gebaude ist untauglich und unter keinen Wehrt zu setzen.

An dem Wege, nach dieser vorbeschriebenen riehen ist ein gekoch oder Kohlgarten, derselbe ist mit einem guten Stackehten Zaun umbgeben, die thüre

S. 470

zu denselben zu gehen, ist mit 1 Paar Hängen und Block Schloß versehen.

Item.

Ein Baumgarten, welcher nach den alten Schloß hin angeleget ist, stehet mit einem Stackehten Zaun umbgeben die thure zu demselben zu gehen, hat 1 Paar starcke Haacken bänder und 1 gut Block Schloß. Dieser Baumgarten ist mit keinen sonderlichen stammen besetzt, und hat nur Kirschen und Apfell Bäume.

2.

Zu dem Innersten theill des Schloßes zu gehen, ist eine von schlechten Holzwerke über den graben gelegte Brücke, rühr an derselben ist

1. Ein gemaurtes Logiament von folgender ahrt und beschaffenheit. Alß

1) Das Vorhauß stehet ganz wüste und hat ein gewölbe, darauff folget

469. lapa

jau izšķobijušies no pakšiem, tomēr ēka līdz šim ir uzturēta lietojamā stāvoklī, tāpat arī priekšrija un iekšējā rija ir apgādāta ar durvīm, krāsniem un citu.

10. Netālu no šīs rijas pie ceļa, kas ved uz pili, ir vecs un pa daļai sabrucis salmu šķūnis no apaļbaļķiem, 5½ asis garš, 4½ asis plats; tā durvīm ir 2 vērtnes un 1 krampis.

11. Tieši pie šī stāv pelavu šķūnis, arī celts no apaļbaļķiem pakšos, zem salmu jumta, 3½ asis garš un 2½ asis plats; šī visa būve ir nederīga un bez vērtības.

Pie ceļa uz iepriekš aprakstītajām rijām ir virtuves jeb kāpostu dārzs, ietverts ar labu stāvkoku žogu, vārti

470. lapa

uz to ir apgādāti ar 1 viru pāri un blokatslēgu. Turklāt.

Augļu dārzs, kurš ir ierikots aiz vecās pils un ietverts ar stāvkoku žogu; durvīm; vārtiem tajā ir 1 pāris stipru lenšu viru un 1 laba blokatslēga. Šis augļu dārzs nav apstādīts ar kādu īpašu sugu, un tajā aug tikai ķirši un ābeles.

2.

Ejot uz pils iekšējo daļu, ir tilts pār grāvi no sliktiem kokiem. Uzreiz aiz tā ir:

1. Mūra telpa, iekārtota šādi, proti,

1) priekšnams ir pilnīgi tukšs, un tam ir velve; pēc tam seko

S. 471

2) die Stube, selbige hat eine thüre woran nichts mehr alß 1 Haackenbandt und anstatt des anderen, ist die thüre mir einem stuck Leder befestiget, dann auch eine uberwurff Kramppe undt Splinck Schloß. Hinter derselben folget Eingang in den Keller so aber nicht gebraucht wirdt. Hievor ist zwar eine thüre hat aber keine Hängen, sonder wirdt nur so fürgesetzt oder angelehnet. In dieser vorbesagten Stube sind 2 fenster Lucken ie a 2 Licht woran die 2 Licht in der einen Lucke ie a 25 und in der andern ie a 36 quad. Rauten, drunter sind aber unterschiedliche Rauten, so theils geborsten, theils aber auch gar eingeschlagen.

3) durch diese nun beschriebene in eine andere Kleine Stube zu gehen, ist thüre voran 1 Paar Kruckbänder und 1 Schnur Klincke, rühe an dieser thüre ist noch Eingang, zu einem gewölbten Keller zu gehen. Der izige Inhaber dieses Logiaments

S. 472

ist ein Hutmacher, und bedienet sich dieses lezteren Kellers in seiner profession, die thüre an denselben hat 1 Paar Kruckbänder, und zur Vorwurff Kramppe ein stuckchen von der Kette. In den Stubchen sind 2 fenster Luht, daß eine von 36 und daß andere von 25 quadrat Rauten, selbige sind aber am mehrentheil zerschmettert und eingeschlagen. Auch ist in diesem offtberegten Stübchen noch 1 Kleiner Ofen und ein Kammin aber von keinem Wehrt.

4) Dann so ist auch eine kleine Kammer neben dem vorbesagten Stübchen, worin ein fenster Lucht von 36 quadrat Rauten.

5) Zum Obertheill des erstbeschriebenen Logiaments zu gehen, ist eine gemaurte Treppe, alhie oben sind 3 gemächer, also aber beschaffen, daß sie nicht bewohnt werden können weill Sie ganz ruiniret, haben

471. lapa

2) istaba ar durvīm, kurām nav nekā vairāk kā tikai 1 kāsis, un otra vietā durvis ir nostiprinātas ar ādas gabalu, durvīm ir arī krampis un aizšaujama atslēga. Aiz tām seko ieeja pagrabā, kas netiek lietots. Pirms tā ir durvis, bet bez virām, un tās ir tikai pieslietas. Šajā minētajā istabā ir 2 divdaļīgi logi: vienā logā ir 25 un otrā 36 kvadrātiskas rūtis, starp kurām ir dažas rūtis, kas ir ieplīsušas vai pavisam izsistas;

3) caur šo istabu citā mazā istabā ejot, ir durvis ar 1 pāri spieķu viru un 1 auklas rokturi. Tieši pie šīm durvīm ir ieeja velvētā pagrabā. Šīs telpas tagadējais īpašnieks

472. lapa

ir cepurnieks, un pagrabs kalpo viņa amata piekopšanai. Durvīm uz to ir 1 pāris lenšu viru un krampja vietā ķēdes gabals. Istabā ir 2 logi, viens ar 36, otrs ar 25 kvadrātiskām rūtīm, no kurām lielākā daļa ir sadragātas un izsistas. Šinī istabā vēl ir 1 maza krāsns un viens kamīns bez vērtības;

4) tad ir vēl viens mazs kambaris blakus minētajai istabai, kurā ir logs ar 36 kvadrātiskām rūtīm;

5) uz minētās telpas augšējo stāvu ejot, ir mūra kāpnes. Augšā pavisam ir 3 telpas, tomēr tik sliktā stāvoklī, ka netiek apdzīvotas, jo ir pilnīgi ruinētas.

S. 473

weder thür noch ettwas, die blacken an der Oberlage sind eingebrochen und ist daß einfallen stündtlich gar zu bersorgen, auch sind 2 von der gemächern mit bretten außgepflestert, daß dritte aber mit geschlagenem Lehm. Auß dem einen gemach gehet eine Treppe auff den boden, weill aber daß dach ganz bruchfällig kan nichts darauff gehalten werden, Sonst hat dieses Gebaude auch zwey zum dach draußgeführte Schorsteine. Daß Dach so von Brettern ist wie bereits oben erwehnet ganz brüchig.

2. Nach außershalb dem Schloß einzugehen, ist in einem gewölbe an der Lincken seite der Pfordten (1. Eine Schüttung unter dem Thurm. Die Thüre an derselben hat 1 Paar Haackenbänder, 1 Elevanten Schloß, und Vorwurff Kramppe die Schüttung ist sonst in unterschiedlichen Korn Kasten abgetheilet. (2. Zwischen der Obigen und nach der folgend: Schüttung

S. 474

ist unter dem gewölbe ein klein Loch, worin der in der erstbeschriebenen Wohnung erwehnte Hutmacher eine Baadstube für sich zu gerichtet, ist aber von Hertzen Schlecht 3) Ruhr an diesem Loch stehet eine Treppe von wenigen Stufen, nach der Schüttung auff die Maur zu gehen. Diese Schüttung bestehen in einem kleinen gewölbe, hat eine thüre woran 1 Paar Hängen und 1 Block Schloß.

3. Auff den anderen seite der Pfordten alß Nemlich in Eingang nach den Innersten Schloß zur rechten Handt ist

1) Eine Treppe von wenig Stufen auff die Maur zu steigen zu einem Logiament, so in vorigen Zeiten den Augenschein nach, eine Kuchen-Stube muß gewesen seyn vorizo aber zu einer geräht Kammer, alß da man allerhand Zeug drin halt von den izigen Possessoren gebraucht wirdt. Die thüre

473. lapa

Tām nav nedz durvju, nedz kā cita; griestu baļķi ir ielūzuši, un jāsargās no to iebrukšanas. 2 telpām grīdas ir no dēļiem, trešajai – no māla klona. No vienas telpas ved kāpnes uz bēniņiem, bet, tā kā jumts ir pilnīgi sabrucis, tur neviens nevar uzturēties. Šai ēkai ir arī 2 caur juntu izbūvēti dūmeņi. Dēļu jumts, kā iepriekš minēts, ir pilnīgi sabrucis.

2. Vēl no ārpusē pili ieejot, vienā velvē kreisajā pusē no vārtiem ir

1) klēts zem torņa. Tās durvīm ir pāris saišu viru, elefanta atslēga un pārmetams krampis. Klēts ir iedalīta dažos apcirkņos;

2) starp šo un nākamo klēti

474. lapa

ir maza niša zem velvēs, kur iepriekš aprakstītajā dzīvoklī minētais cepurnieks ierīkojis sev pirti, kas ir ļoti nožēlojama;

3) tieši pie šīs nišas ir kāpnes ar dažiem pakāpieniem, kas ved uz klēti uz mūra. Šī klēts pastāv 1 mazā velvē; tai ir durvis ar 1 pāri viru un 1 blokatslēgu.

3. Vārtu otrajā pusē pa labi no ieejas uz iekšējo pili ir

1) kāpnes ar nedaudziem pakāpieniem, kāpjot uz mūra uz telpu, kur agrākos laikos acīmredzot bijusi virtuve, bet tagad – pieliekamais kambaris, ko lieto tagadējais valdītājs un kur glabājas dažādas mantas. Durvis

S. 475

darān hat 1 Paar Haacken Bänder, 1 durchschließend Schloß und 1 Vorwurff Kramppe; In diesem gemach findet man auff der folgenden seiten, die auß den obersten und folgenden gemächern genommenen fenster und thüren. Welche auß folgender Specif: zu ersehen Alß

50 Fenster Licht welche alle an dem Rautenwerck noch ganz und ohne Mangell
30 Fenster Licht, unter welchen viele Licht mehrentheils an allen Rauten geborsten, einige aber auch so noch viele ganze Rauten haben und nur an den wenigsten geborsten seydt

3 gespundete thüre, wovon in 2.en ie a 1 Spiegell außgebrochen und hat auch die eine thüre 1 Paar Hängen. Noch

1 andere schlechte thüre, hat auch 1 Paar Hängen

2) An denselbigen seite folget noch eine gewölbe, so der alten leute außage

S. 476

und dem Augenschein nach daß Baackhaus gewesen, wirdt izeo auch zur Korn Schuttung gebrauchet, die thüre an derselben hat 1 Paar Hängen, 1 durchschließend Schloß, 1 Vorwurff Kramppe und vorhäng Schloß. Dieses gewölbe ist zur beynahmen Schüttung in unterschiedlichen Korn Kasten abgetheilet.

4. Hier folget daß Thor zum Innersten Schloß, in einem langen gewölbe. Alß

1) daß Thor hat keine befestigte oder zur Befestigung vorhandene thüre sonder nu rein langes gewölbe, ehe man aber vollend zum Stock, oder zu den Inwendigen Schloße kommet, sind an beyden seiten gemächer, da Ofen, Fenster und thüren drein gewesen nunmehr aber ganz wüst sind, und dörrften, vermutlich, diese gemächer zu Corps-de-guarden seyn gebrauchet worden. Daß Thor ist ziemlich

475. lapa

ir ar 1 pāri lenšu viru, 1 caurslēdzamo slēdzeni un 1 pārmetamo krampi. Šajā telpā atrodas no minētajām un sekojošajām telpām izņemti logi un durvis, proti,

50 logu rāmji ar visām veselām rūtīm,

30 logu rāmji, kuros rūtis lielākoties ir izbirusas un saplēstas, bet dažos vēl ir daudzas veselas rūtis un tikai nedaudzas saplēstas,

3 spundētas durvis, no divām izlauzti pa 1 pildīnam no katrām, un vienām durvīm vēl ir 1 viru pāris,

vēl 1 citas sliktas durvis, arī ar 1 pāri viru;
2) šīs telpas malā seko vēl viena velve, kur, pēc vecu ļaužu teiktā

476. lapa

un acimredzamā, bijusi ceptuve, bet tagad ir klēts ar apcirkņiem. Durvis tai ir ar 1 viru pāri, 1 caurslēdzamo slēdzeni, 1 pārmetamo krampi un piekaramo slēdzeni. Šī telpa ir iedalīta dažādos apcirkņos graudu sabēršanai.

4. Šeit seko vārti uz iekšējo pili, vienā garā velvē, proti,

1) vārtiem nav nostiprinātu vai nostiprināšanai saglabājušos durvju, bet tikai gara velve. Kad nonāk tieši pie daudzstāvu ēkas jeb iekšējās pils, abās pusēs ir telpas, kur bijušas krāsnis, durvis un logi, bet tagad tās ir pilnīgi tukšas; domājams, tās izmantojuši sargi. Vārti ir diezgan labi un apgādāti ar kvadrātakmeņiem.

gut und mit quadrat Steinen versehet.

S. 477

5. Der Stock ist nach der Architectur Kunst, in woll formirten quadrat, bey fundirung des Schloßes angeleget, und auch in dem Bau außgeführt, alleine vorizo befindet sich derselbe noch nur auff 2 Schnur so in den Mauren bestehen, die übrigen zwey Schnuren sollen, dem angeben nach, bey dem Muscovitischen feindtlichen überzuge, gesprenget seyn, wie auch der augenschein daran glauben geben will, doch sind die Mauren davon noch zu finden. Die noch in rechter form stehende und oberwehnte 2 theill oder Schnur haben folgende gemächer welche aber auch am mehreren theill runiret, sind von schlechten beschaffenheit. Alß

1) Die Keller und ander gemächer in untersten theill

Im eingang zur Pfordten nach der rechten handt ist ein Keller, die thüre vor demselben ist mit 1 Paar gute Hängen und 1 durchschließend Block Schloß versehen. Dieses ist ein Vorkeller, durch einen

S. 478

langen gang komt man zu dem Innersten Keller, die thüre vor demselben ist auch mit 1 Paar guten Hängen und Block Schloß versehen.

2) Zur linken handt folget auch 1 Keller gegen vor den voriger, welcher aber ganz Spoliret, und nicht bewohnet wirdt, ist über dehme auch nicht gewölbet sondern nur mit einer Hölzernen oberlage versehen, 3) Diesem folgen nun unterschiedliche gewölber welche aber ganz verfallen dahero Sie nicht besehen werden können.

4) Auff der anderen Schnur folgen nun unterschiedliche gemächer oder Logiamenter, und sonderlich das erste ist ein groß gewölbe, man kan aber nicht sehen wozu es gebrauchet worden weill es auch

477. lapa

5. Daudzstāvu ēka ir celta pēc arhitektūras mākslas pilnīgi noformētā kvadrātā šīs pils dibināšanas laikā, bet tagad no tās stāv tikai 2 korpusu mūri; pārējie 2 korpusi saskaņā ar izteikumiem ir uzspridzināti maskaviešu ienaidnieku uzbrukumā, un, kā tam liek ticēt acimredzamais, tomēr to mūri vēl ir atrodami. Vēl regulārā formā esošām iepriekšminētajām 2 daļām jeb korpusiem ir sekojošas telpas, kas tomēr lielākoties ir ruinētas un atrodas sliktā stāvoklī.

Proti,

1) pagrabi un citas telpas apakšējā daļā.

Ieejot pa labi no vārtiem ir pagrabs, kam durvis ir apgādātas ar 1 labu viru pāri un 1 caurslēdzamu blokatslēgu. Tas ir priekšpagrabs;

478. lapa

pa garu eju nonāk iekšējā pagrabā, kam durvis arī ir apgādātas ar 1 pāri labu viru un blokatslēgu;

2) pa kreisi, iepretim iepriekšējam pagrabam, ir vēl viens pagrabs, kas ir pilnīgi izlaupīts un neapdzīvots, turklāt nav velvēts, bet tikai apgādāts ar koka sijām;

3) tam seko dažādas velves, kas ir pilnīgi sabrukušas, tāpēc tās nevar apskatīt;

4) otrajā korpusā seko dažādas telpas, un it īpaši pirmā ir liela velve, tomēr nav skaidrs, kādā veidā tā ir izmantota, jo tā lielākoties ir sabrukusi un stāv tukša;

5) tad seko virtuve, tāpat velvēta; virs pavarda ir caurbūvēts dūmenis; pilāram,

mehrentheils verfallen, und wüste stehet.

5) Hierfolget die Küche so auch gewölbet, über den Feur Herdt ist ein voll außgeführter Schorstein, der Piler,

S. 479

worrauff daß gewölbe hier in der Küche ruhet, ist von unnützen Händen und diebsvolck an den Eckken abgeschlagen damit Sie den umbgefaßeten Eysernen Ring desto fugsahmer weg brechen können. Auch an der fenster Lucken gantz Spoliret.

6) Nach diesem folget ein ander gemach so auch gewölbet, man kan nicht wisen wozu es gebraucht werden, aber bey gräfl. Zeiten, sollen Pferde darein gestanden haben. Daß gewölbe ruhet auff einem von runden steinen gehauenen Piler. Doch izo finde ich daß auß der Kühen durch die Maur eine rohre gehet, durch welche daß waßer auff die brau Pfanne, bemerket nach der gemauerte Stuhl, worauff die brau Pfanne gestanden, zu siede geleitet worden, und also dieses gemach folglich, den untmaßung nach muß ein Brau Haus gewesen seyn. Wie den auch noch, der über den vorerwehnten Stuhl, zur Brau Pfannen, ein voll außgemaurter

S. 480

Shorstein die Meinung confirmiren will.

2. Folgen die gemächer im andern theill. Alß

1) Im Eingang durch daß thor zur rechten Handt ist eine Treppe zu den gemächern, so in dem anderen geschloß gebauet zu gehen, der gang oder die Gallerie vor diesem gemächern, ruhet auff Pföste und hat über sich ein roht Pfannen dach. Vor den Vorgemach oder der ersten thüren ist ein Kleiner thurm, von einem Hölzernen bandtwerck gemachet und mit brettern bedeckt

2) Daß Vorgemach hat keine thüre, ist mit brettern beleget und mit Flüsen außgepf. Dieses Pflaster aber, ist an den flüsen meh-

479. lapa

uz kura balstās virtuves velve, neliešu rokas un zagļi ir nodauzījuši stūrus, lai vieglāk varētu nolauzt dzelzs riņķi ap pilāru. Arī logu ailas ir pilnīgi izlaupītas;

6) pēc virtuves seko cita velvēta telpa, un nevar zināt, kā tā tikusi izmantota, bet grāfa laikos tur stāvējuši zirgi. Velve balstās uz pilāra, kas izcirsts no apaļiem akmeņiem. Es tagad atradu, ka no virtuves caur mūri iet caurule, caur kuru pievadīts ūdens uz brūvējamo katlu vārīšanai. Ir redzama arī mūrēta pamatne, uz kuras stāvējis brūvējamais katls, tāvad šī telpa bijis alus brūzis. Šo domu vēl apstiprina virs brūvējamā katla pamatnes labi izmūrētais

480. lapa

dūmenis.

2. Seko telpas otrajā stāvā, proti,

1) ieejā caur vārtiem pa labi ir kāpnes, kas ved uz otrā stāva telpām. Gaņģis jeb galerija šo telpu priekšā balstās uz stabiem, un tam ir sarkans dakstiņu jumts. Priekšnama jeb pirmo durvju priekšā ir mazs tornītis, celts no koka un apjumts ar dēļiem;

2) priekšnamam nav durvju, tam ir dēļu griesti un flīžu grīda. Flīzes lielākoties ir sadragātas un izlauztas, arī kamīns stūrī pa daļai ir sadauzīts. Šeit nav atrodami arī logi, bet

ren theils zerschmettert und außgerrissen, die Kammien auch zu einem theile in dem Ekken zerschlagen, Sonst so sind auch alhie keine fenster zu finden, sondern

S. 481

nur die Fenster Köpfe in den fenster Lucken, 3) Auß dem vorbeschriebenen in ein ander Logiament zur rechten Handt einzugehen, ist daß thür gericht aber sonder thür in der Maur zu findl:

Dieses gemach ist gleich dem vorigen mit brettern beleget und mit rohten flüsen außgepflastert, aber sowoll an der Oberlage alß auch an dem Pflaster mehrentheils außgerisen, Daß Kamien in diesem gemach, ist auch von unnützen Handen eingeschlagen, so stehet auch daßelbe an den fenstern Ofen.

4) Hier folget nun ein ander gewölbt gemach, welches sehr voll zu gerichtet gewesen seyn muß: Ehe men aber in dieses gemach kombt so ist zur Lincken Handt zwischen den beeden Thüren, ein außgemaurter Winckell, hat aber vorizo weder thüre fenster noch nicht was, Das erstbesagte gemach, hat oben ein gewölbe, wie bereits erwehnet, und ist mit Guten flüsen außgepflastert, der Ofen nebst dem Kamminen ist eingeschlagen

S.482

und ruiniret, auch die fenster ganz nicht zu findl: Summa dieses Logiament, ist gleich den vorigen, ganz unbrauchbahr, da es doch, noch bey gräfl. Zeiten sehr voll zugerichtet gewesen und bewohnt word: In eine Eckke an der seite dieses gemächs ist ein abtrit, aber auch wüste und unbrauchbahr.

5) Auß dem Sub: N:2. erörterten Vorgemach folget wiederumb zur Lincken Handt, ein großer Langer Saall, mit doppelten thür Lucken aber sonder thüren, Dieser Saall ist sowoll an der Ober alß unterlage oder an dem pflaster ruiniret, auch so daß nicht

481. lapa

tikai logu pārsedzes ailās;

3) no šīs telpas citā telpā pa labi ejot, ir durvju aila bez durvīm.

Šai telpai, tāpat kā iepriekšējai, ir dēļu griesti un sarkanu flīžu grīda, bet lielākā daļa griestu un flīžu ir izplēsta. Kamīnu šajā telpā ir sadauzījušas neliešu rokas; turpat pie loga stāv arī krāsns;

4) šeit seko vēl cita velvēta telpa, kas ir bijusi ļoti bagātīgi iekārtota. Pirms šajā telpā ienāk, pa kreisi starp abām durvīm ir mūrēta stūra telpa, tomēr tai nav nedz durvju, logu vai kā cita.

Minētajai telpai ir viena velve, kā jau ir minēts, un grīda tur ir no labām flīzēm, krāsns kopā ar kamīnu ir sasisti

482. lapa

un ruinēti; arī logs nav atrodams. Vispār šī telpa, tāpat kā iepriekšējās, ir pilnīgi nelietoama, kaut gan grāfa laikos vēl bija bagātīgi iekārtota un apdzīvota. Šīs telpas vienā malā stūrī ir ateja, kas arī ir tukša un nelietoama;

5) pa kreisi no ar Nr. 2 apzīmētā priekšnama atrodas liela, gara zāle ar dubultām durvju ailām bez durvīm. Šīs zāles griesti, grīda un grīdas segums ir tā ruinēti, ka neviens pats dēlis nedz griestos, nedz grīdā, ne arī grīdas segums nav redzams, un logi, tāpat kā citām telpām, nav atrodami.

ein einziges Bret an der Oberlage weniger an dem untersten pflaster zu sehen. Die fenstern sind eben wie bey denen anderen gemachern nicht zu finden. Auß diesem Saal ist ein gang durch eine Treppe hinauff zu dem Thurm zu steigen. Neben der Treppen ist auch noch ein finsteres gewölbe, so auch unbrauchbahr

S. 483

6) Ruhe an der nun Letzbeschriebenen folget eine andere thür zu einem gewölbete Logiament daß Kamminen in diesem gemäch ist von unnützen, oder reicht zu sagen diebischen hände gleich den vorigen eingeschlagen und ruiniret, Sonst ist dieses Logiament mit kleinen Moppen oder flüsen außgeplastert. Die fenster sind auch, gleich denen andern hier nicht zu find:, Auß diesem gemach herauß, auff den gang zu gehen, ist auch eine doppelte thüre gewesen und aber keine verhand:

7) Noch folget ein ander Logiament, woran 1 thüre mit Hängen, 1 durchschließend Block Schloß, und 1 Vorwurff Kramppe, Dieses Gemach ist gewelbet und unten mit Lehm außgeplastert, Hat auch 1 fensterLücke aber sonder Glas, Weill H. Rittmeister Grabow von seiner Compagnie die Munderung in diesen gemach bewahret halt so habe er, dem angeben nach, die vorberühete thüre, und daß daran vorhandene Eysenwerck anfertigen laßen.

S. 484

Sonsten sind unterschiedliche Mauren die noch stehen, welche zwar an einigen Ohrten eingebrachein theils auch noch ganz feste sind, Wie noch weniger, sollen alle vorgeschriebene gemächer, dem angeben nach, vor ungefehr 8 Jahren, noch gut und zum bewohnen an Ofen Kamminen und fenster tauglich gewesen seyn, Alleine da des Herr Rittmeister Grabawen

No šis zāles ir eja cauri kāpnēm, kas ved augšup uz torni. Blakus kāpnēm ir tumša velve, arī nelietojama;

483. lapa

6) tieši pie pēdējās seko citas durvis uz velvētu telpu. Kamīnu šajā telpā ir sadauzījušas un ruīnējušas neliešu jeb, pareizāk sakot, zagļu rokas, tāpat kā iepriekšējās telpās. Šīs telpas grīda ir izlikta no mazām flīzēm. No šīs telpas ārā uz galeriju ejot, arī ir bijušas dubultas durvis, bet nav saglabājies nekas; 7) tad seko vēl viena telpa, kam ir 1 durvis ar virām, 1 caurslēdzamu blokatslēgu un 1 pārmetamu krampi. Telpa ir velvēta, ar māla klona grīdu. Tai ir arī 1 logs, bet bez stikla, jo ritmeistars Grabova kungs savai rotai šajā telpā glabāja mundierus, tāpēc viņš, saskaņā ar stāstīto, lika pagatavot minētās durvis ar to dzelzs daļām.

484. lapa

Ir vēl dažādi mūri, kas vēl stāv, kuri dažās vietās ir iegruvuši, bet pa daļai vēl diezgan stipri. Visas iepriekšapraktītās telpas, saskaņā ar izteikumiem, pirms aptuveni 8 gadiem vēl bija labas un apdzīvojamās, arī krāsnis, kamīni un logi bija derīgi. Bet kad ritmeistara Grabova kunga rota tika nomitināta Cēsīs, sākās izlaušanās. Jātņieki vispirms pielika rokas durvīm,

Compagnie in Wenden zu stehen quartier bekommen, sey daß Spolium angangen, da sie, die Reiter, zu erst handt an die thüren geleet, selbige mit gewaldt außgebracht, hernacher die fenster eingeschlagen, umb nur zum Bley zu gerahten, Wie dene viele gantz zerschmettert worden, da dann der izige Arrendator dieses Spolium vermercket, habe er, die vorauff erfolgende Verandtwortung besagende, einige fenster und thüren, wie auß der vorher gehend: Specif: zu ersehen, so noch übrig gewesen,

S. 485

in Salvo nehmen laßen. Über dehnen so sind unter dem Plaz dem Stock, unterschiedliche gewölber zu findl: welche aber ganz eingefallen und unbrauchbahr sind

tās varmācīgi izlauza, tad sadauzīja logus, lai tiktu pie svina. Kad šejienes nomnieks pamanīja laupīšanu, viņš, ņemot vērā, ka vēlāk par to būs jāatbild, dažus logus un durvis, kas minēti iepriekšējā aprakstā un vēl bija palikuši pāri,

485. lapa

lika izglābt. Bez tam zem daudzstāvu ēkas pagalma ir atrodamas dažādas velves, kas ir pilnīgi sagruvušas un nelietojamas.

UDK 904(474.365)

CĒSU PILS RAKSTI II

Sastādītājs, atbildīgais redaktors *Gundars Kalniņš*

Literārā redaktore *Eva Eihmane*

Korektors *Jānis Kulmanis*

Tulkotāja *Eva Eihmane*

Tulkojumu korektors *Aleks Pluskowski*

Fotogrāfiju apstrāde *Alens Opoļskis*

Māksliniece un maketētāja *Anda Nordena*

Izdevums sagatavots ar Valsts kultūrkapitāla fonda
un Cēsu novada pašvaldības finansiālu atbalstu

ISBN 978-9934-8685-1-1

© Rakstu autori, 2018

© Cēsu pils saglabāšanas fonds, 2018

Izdevējs *Cēsu pils saglabāšanas fonds*

Iespiests un iesiets SIA "Dardedze hologrāfija"